

VZDĚLÁVÁNÍ CIZINCŮ V ČESKÉ REPUBLICE.

Právní rámec pro vzdělávání cizinců v ČR.

Právní řád ČR umožňuje bez ohledu na státní občanství všem osobám, které podléhají povinné školní docházce stejná práva na vzdělání jako občanům ČR. Základními právními normami jsou zejména: *Listina základních práv a svobod*, *Ústava ČR a vyhlášené mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách*. Úmluva o právech dítěte zavazuje ČR činit základní vzdělání povinným a bezplatně dostupným pro všechny. Zákon č. 326/1999 Sb. ukládá MŠMT povinnost zajistit podmínky pro vzdělávání cizinců.

Po dobu povinné školní docházky je poskytováno bezplatné vzdělávání v základních a speciálních školách vč. vzdělávání při výkonu ústavní a ochranné výchovy cizincům:

- kterým bylo uděleno povolení k trvalému pobytu na území ČR
- kteří na území ČR pobývají přechodně, a to kterým bylo udělena krátkodobá víza k pobytu do 90 dnů, dlouhodobá víza k pobytu nad 90 dnů a bez víza
- kterým bylo na území ČR udělen azyl
- s vízem za účelem strpění pobytu a za účelem dočasné ochrany

Stejným kategoriím cizinců je poskytováno bezplatné vzdělávání i ve středních školách.

Cizincům vzdělávajícím se na vyšších odborných školách je stanovena stejná finanční úhrada jako občanům České republiky.

Na realizaci ústavní a ochranné výchovy cizinců se stanoví stejná finanční úhrada jako občanům ČR.

Cizinci, kteří se vzdělávají na školách v ČR, studují za stejných podmínek jako občané ČR.

Škola nemá za povinnost žáka - cizince doučovat českému jazyku mimořádnou formou studia.

Statistické údaje o vzdělávání cizinců v ČR.

V České republice navštěvovalo ve školním roce 2003/4 školy 34 101 dětí, žáků a studentů - cizinců. 42% (zhruba 14 500 osob) z nich tvoří studenti vysokých škol, 37% navštěvuje základní školu, 9% mateřskou a 10% některý druh střední školy. Toto rozložení se podstatně liší od rozložení českých studentů a žáků.

naprostá většina dětí - cizinců v mateřských i základních školách pochází z Vietnamu (39% všech cizinců v mateřských školách, 32 % na školách základních, středních, tj. 0,5, resp. 0,4 % všech dětí v mateřských nebo základních školách). 16% dětí v mateřských školách a 25% žáků škol základních má státní občanství Ukrajiny (0,2 %, 0,3 % všech dětí a žáků). Vyšších počtů dosahují dále děti a žáci se státním občanstvím Slovenska (9 % dětí, 12% žáků středních, 0,1% a 0,2 % všech dětí, resp. žáků) a Ruska (7% dětí, 9% žáků; 0,1% všech dětí, stejně tak žáků). Ve speciálních školách bylo ve školním roce 2003/4 umístěno celkem 275 cizinců (tvořili 0,4% dětí a žáků speciálních škol). Nejčastěji se jednalo opět o občany Slovenska, Ukrajiny a Vietnamu. V oblasti středního školství studují cizinci především na gymnáziích (v roce 2003/4 se jednalo celkem o 1 492 studentů) a středních odborných

školách (1 327 studentů). Nejvíce cizinců studuje na středních školách v Praze (36%). V celkových počtech cizinců studujících v gymnáziích dominují opět občané Vietnamu (24% cizinců studujících na gymnáziích) následovaní občany Ruska (16%), Ukrajiny (15%) a Slovenska (10%). tato čtyři občanství převažují rovněž u zahraničních studentů na středních odborných školách a středních odborných učilištích (nejvyššího podílu na školách tohoto typu dosáhli občané Ukrajiny - 24% žáků SOŠ, 31% žáků SOU). Na vyšších odborných školách studovalo 385 cizinců, 33% z nich pak formou večerního studia; téměř 40% těchto osob studuje v kraji moravskoslezském.

Programy MŠMT na podporu integrace cizinců v ČR pro rok 2005.

MŠMT vyhlásilo pro rok 2005 v souladu s vládou přijatou Konceptí integrace cizinců na území České republiky a na základě Plánu integrační politiky MŠMT tyto programy:

1. Projekty k podpoře multikulturní výchovy dětí a mládeže.
Akce lokálního i regionálního charakteru s cílem podpořit výchovu k vzájemné toleranci, proti rasismu a xenofóbii, posilovat vědomí obecně lidské sounáležitosti a úcty k ostatním národům, zprostředkovat poznání jejich kultury a hodnot ve formách přizpůsobených věku a individuálním zvláštnostem sociálních skupin. Společné kulturní, sportovní a další akce pro děti a mládež s účastí dětí cizinců. Identifikace a uplatnění efektivních metod, forem a prostředků výchovné činnosti učitele a vychovatele v multikulturním prostředí.
2. Projekty na podporu českého jazyka jako cizího jazyka.
(Jazykové vzdělávání cizinců - dětí i dospělých jako klíčové kompetence pro jejich integraci. Formy a metody výuky českého jazyka jako cizího, zejména se zaměřením na výuku cizinců - dětí i dospělých. Program tvorby a realizace moderních učebnic, slovníků a vyučovacích pomůcek s přihlédnutím k aktuálním potřebám efektivního vzdělávání v českém jazyce.
3. Studie zaměřené k problematice vzdělávání migrujících cizinců; uspořádání seminářů ke vzdělávání cizinců. Tvorba studijních materiálů pro učitele a pro vychovatele s informacemi o kultuře, zvyklostech a způsobu života v zemích, odkud přicházejí jejich žáci. Další formy vzdělávání v této oblasti, přednášky a semináře k obecným i specifickým problémům vzdělávání cizinců dětí i dospělých.

Finanční prostředky, vyčleněné pro přijetí příslušného usnesení vlády ČR jsou určeny výhradně na podporu integrace cizinců v ČR a budou využity pouze v souladu s přijatou koncepcí.